

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksantorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

25.5.2026

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 4. kokous

Aika	23.4.2026 klo 10:15–12:10
Paikka	kh. Potentia, Meritullinkatu 10 & Teams
Osallistujat	Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja Hanna Leivo, OM, sihteeri Jari Pajunen, SM varajäsen Heidi Kankainen, SM Sakari Haataja, ORK, Teams varajäsen Maiju Wejberg, ORK, Teams Konsta Arvelin, Poha varajäsen Olga Larinkari, Poha Antti Sundberg, SY Hanna-Maija Koivisto, SY Krista Soukola, TIV, Teams Tea Rantanen, HelKO, Teams Markus Paljakka, Raja, Teams lisäki Anttila, Tulli varajäsen Petri Kivelä, Tulli, Teams Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams varajäsen Björn Boucht, AA-liitto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:15.

2. Päätösten allekirjoittaminen

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Käytiin läpi ministeriön toimittaman aineiston perusteella sakkomenettelyssä annettujen määräysten ja vaatimusten allekirjoitukseen liittyvää sääntelyä ja vaatimuksia.

Todettiin, että sakkomenettelyssä annettavat määräykset ja vaatimukset on edelleenkin allekirjoitettava. Katsottiin tarkoituksenmukaiseksi säilyttää mahdollisimman kevyt menettely, joten kannatettiin koneellista allekirjoitusta allekirjoituksen muotona.

3. Sisältöpykälät

Käytiin läpi oikeusministeriön toimittaman aineiston perusteella ehdotus sakkomääräyksen ja rangaistusmääräyksen sisältöpykäläistä.

Keskusteltiin perusteluvollisuudesta sakkomenettelyssä annettavissa ratkaisuissa. Todettiin, ettei tarkoituksena ole laajentaa viranomaisen perusteluvollisuutta nykyisestä vaan lisätä sitä koskeva säännös myös lakiin. Perustuslain säännökset edellyttävät ratkaisun perustelemista. Perustelut olisi laadittava asian laadun ja laajuuden edellyttämällä tavalla. Perusteluvollisuus olisi sakkoAipaa uudistettaessa mahdollista huomioida laadittavissa asiakirjapohjissa ja tuottaa automaatiolla tiettyjä tekstejä ratkaisulle. Todettiin, että selvitetään vielä, onko tarpeen lisätä viittaus säännös sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jossa säädetään maksutietojen ilmoittamisesta.

Todettiin, että nykyisin ja myös jatkossa esitutkintaviranomainen kirjoittaa käytännössä ratkaisun perustelut, jotka syyttäjän tyypillisesti vain hyväksyy vahvistaessaan sakon. Soveltamisalan laajentuessa syyttäjällä voi olla tapauskohtaisesti tarve perustella ratkaisuja nykyistä enemmän. Keskusteltiin myös korvausvaatimuksen perustelemisesta. Koska korvausasiat ovat riidattomia ja ne käytännössä vahvistetaan sellaisenaan, tulisi perustelun tältä osin olla hyvin lyhyt ("Vaatus on myönnetty, eikä se ole kohtuuton tai loukkaa kolmannen oikeutta tms.").

Ehdotettuun pykälämuotoiluun tehtiin pieniä muutoksia. Todettiin, että muutoksenhakuoikeudesta ilmoitetaan ainoastaan rangaistusmääräyksessä.

4. Tiedoksiantosäätely: sakkomääräys, rangaistusvaatimus, rangaistusmääräys

Keskusteltiin oikeusministeriön toimittaman aineiston perusteella sakkomenettelyssä tehtävistä tiedoksiannoista.

Suurin osa sakkomenettelyasioista annetaan tiedoksi epäillylle henkilökohtaisesti heti sakon antamisen jälkeen. Sovittiin, että henkilökohtainen tiedoksianto säilytetään edelleen pääsääntöjä rikoksesta epäillyn tiedoksiantossa. Epäillyn tiedoksianto tulee tapahtua edelleen todisteellisesti.

Tilanteessa, jossa epäilty kuullaan puhelimitse, on mietittävä muita tiedoksiantovaihtoehtoja. Epäilty voidaan nykyään pyytää saapumaan poliisilaitokselle tiedoksiantoa varten. Lisäksi Suomi.fi-palvelun käyttö tiedoksiantossa tulee yleistymään. Todettiin, että puhelintiedoksianto voisi sopia sakkomenettelyasioihin, mikä edellyttää muutosta oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n 1 momenttiin. Puhelintiedoksiannon yhteydessä tiedoksi annettavat asiakirjat on lähetettävä epäillylle muun ohella siksi, että asiakirjoilta ilmenee sakon tarkat maksutiedot.

Sakkomääräykset annetaan epäillylle todisteellisesti tiedoksi heti sakon antamisen jälkeen. Rangaistusvaatimus annetaan samoin epäillylle todisteellisesti tiedoksi vaatimuksen antamisen jälkeen. Syyttäjän antamia rangaistusmääräyksiä ei sen sijaan anneta todisteellisesti tiedoksi nykyisin eikä niitä ole tarpeen antaa jatkossakaan todisteellisesti tiedoksi. Syyttäjä lähettää rangaistusmääräyksen asianosaisille postitse.

Todettiin, että tiedoksiannoilla on nykyisin merkitystä muutoksenhaun kannalta. Pohdittiin, voisiko muutoksenhaku aika sekä sakkomääräyksessä että rangaistusmääräyksessä alkaa jatkossa määräyksen antamisesta. Tällöin muutoksenhakuajan pitäisi olla riittävän pitkä määräyksen antamisesta, jotta oikeudenmenetyksiltä vältytään. Tältä osin keskusteltiin, että tuomioistuimen ratkaisuja ei anneta todisteellisesti tiedoksi mutta

asianosaisilla on tiedossaan tuomioistuimen ratkaisun antopäivä. Toisaalta tuomioistuimen ratkaisuun pitää reagoida jo seitsemässä päivässä ratkaisun antamisesta, mikäli siihen aikoo hakea muutosta. Vastaavaa järjestelyä ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää sakkomenettelyyn. Vaihtoehtoisesti pohdittiin, että sakkomääräyksen muutoksenhaku sidottaisiin nykyiseen tapaan tiedoksiintoon.

Keskusteltiin asianomistajalle tehtävästä tiedoksiannosta. Asianomistaja kuullaan sakkomenettelyssä, tiedustellaan hänen suostumuksensa menettelyyn ja selvitetään hänen vaatimuksensa. Todettiin, että jatkossakaan asianomistajalle ei tarvitsisi edellä mainitut seikat huomioiden tehdä todisteellista tiedoksiantoa. Kun asianomistajalle kerrotaan suostumuksen merkitys, on hänelle myös selvitettävä muutoksenhakuun vaikuttavat seikat.

Esitutkintalain 11 luvun 1 §:n nojalla esitutkinnan toimittamatta jättämisestä tai lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös. Sama koskee muuta vastaavaa esitutkintapäätöstä, joka voi vaikuttaa asianosaisen oikeuksiin, etuihin tai velvollisuuksiin. Päätös annetaan esitutkinnassa läsnä olevalle asianosaiselle tai lähetetään postitse hänen ilmoittamaansa taikka muuten esitutkintaviranomaisen tiedossa olevaan osoitteeseen. Näin ollen asianomistajalle lähetetään nykylainsäännönkin mukaan esitutkintapäätös, kun sakkomenettelyasiassa annetaan ratkaisu, joka vaikuttaa hänen oikeuksiinsa, etuihinsa tai velvollisuuksiinsa. Kun jatkossa sakkomenettelyssä käsitellään asianomistajan korvausvaatimuksia, tehdään niistä erillinen esitutkintapäätös, joka lähetetään asianomistajalle. Sovittiin, että lisätään sakkomenettelylakiin tarvittava viittaussäännös tai muu sääntely asianomistajan tiedoksiannosta.

Keskusteltiin alaikäisen epäillyn huoltajalle tehtävistä tiedoksiannoista. Käytännössä huoltajan tiedoksianto tulee tehtäväksi henkilökohtaisesti samalla, kun tiedoksianto tehdään epäillylle. Ottaen huomioon, ettei tuomioistuimessakaan tehdä todisteellista tiedoksiantoa asiasta huoltajille, ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että myöskään sakkomenettelyasioissa tiedoksiannon huoltajalle täytyisi olla todisteellinen.

Keskusteltiin siitä, tuleeko tiedoksianto tehdä molemmille huoltajille. Todettiin, että oikeusturvan kannalta tiedoksianto molemmille huoltajille voisi olla paikallaan. Tältä osin pohdittiin myös vaihtoehtoa, että tiedoksianto tehtäisiin molemmille huoltajille, ellei se olisi ilmeisen tarpeetonta. Sovittiin, että asiaa selvitetään edelleen.

Keskusteltiin vielä voimassa olevan sakkomenettelylain 11 §:n 2 momentissa säädetyn tiedoksiantotavan ottamisesta laajemmin käyttöön sakkomenettelyasioissa. Todettiin, ettei kyseisestä tiedoksiantotavasta olisi saatavilla erityisiä kustannushyötyjä. Näin ollen sovittiin, ettei kyseistä tiedoksiantotapaa ole tarkoituksenmukaista ottaa laajemmin käyttöön sakkomenettelyasioissa.

Keskusteltiin sakkomenettelyasian vanhentumisesta ja siihen liittyvästä sääntelystä. Vanhentumiseen liittyen ei havaittu ongelmia, joten sovittiin, ettei asiaa arvioida enemmälti. Todettiin, että rikoslain 8 luvun 3 §:n 3 momentista on poistettava suostumuksen peruuttamista koskeva maininta, sillä suostumuksen peruuttamismahdollisuus poistetaan hankkeen ensimmäisessä vaiheessa.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja kertoi kokouksen alussa hankkeen ensimmäisen vaiheen valmistelun etenemisestä sekä perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 23/2026 vp) sisällöstä. Keskusteltiin perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella tehtävästä mahdollisesta muutoksesta esitutkintaviranomaisen toimivaltaan. Asiaan pyydetään poliittinen linjaus.

Keskusteltiin lisäksi lain voimaantulosta. TIVin edustaja lupasi selvittää seuraavaan kokoukseen sakkolain valmistumisen aikataulun, joka määrittää osaltaan lakimuutosten aikaisimman mahdollisen voimaantuloajan. ORK:n puolesta ilmoitettiin, että päihdetutkimuskustannusten osalta voimaantulo voi edelleen olla 1.3.2028.

Todettiin kokouksen loppuksi, että keskustelua jatketaan seuraavassa kokouksessa, joka pidetään 28.5.2026.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.20.